

Новица Јањушевић

КОЈИ ЈЕСАМ

ЈАСЕН

Новица Јањушевић
Који јесам

Новица Јањушевић

КОЈИ ЈЕСАМ

ЈАСЕН

Београд 2012

Песник Новица Јањушевић нам даје особену и само-својну песничку оствареност снићену, према садржају, у седам песничких кругова (Који јесам, Игрице, Будимо истрајни, Алитерације 1–7, Представе и знања, Свест и савест и Нагодбе са собом). Као што се и формално назире сагледавањем структуре самих наслова песник нам посредно наговештава озбиљност тематике и рукописа у целини. Песникове (не)песничке теме свакако гоне читаоца у промишљање песниковог писма, чија затвореност, на моменте до херметичности, укрива лирску потку песме, која је у већини песама обавијена љуштуром рација, означеном честом (само)иронијом која на стиховним, а на моменте и међусинтагматским шавовима омогућује да, *свећиле слике*, како би песник рекао, допру у *дебели њеснички мрак*. На моменте, што намерно, а што спонтано, песник нам (раз)открива своју поетику бежања од сувишног лиризма (*У лирику си као у живо блајто / ујао* – песма Трагична кривица), штедећи поетски израз од било каквих лирских 'натруњености'. Уосталом, ако се рукопис сагледа као целина, онда је то књига о Човеку песнику. Можда је кључ у стиховима песме Признање: *Песник се свој њосла/ увек њома-ло сћинди/ њрекова седе и куди// и није њо збој урока/ њо је нешињо мнојо бињније:/ у њужном свећу овом/ срећа из њрисњојносћи/ мора да се крије*. И управо из таквог песничког окружења ничу Јањушевићеве теме, чије обрисе сенче фреквентне лексеме типа *мука, њорчина, немоћ, њразнина* и сл. Песниковим пером написано, Јањушевић израња из *њусћиша* сопствене жилаве речи, којом везе своју песничку поруку о човеку самотном и сметеном, остављеном и скрајнутом, немирљивом и кочоперном и надасве дубоко замишљеном особењаку пред

Створитељем. Зналачки Јањушевић користи графостилемски знак да срочи универзално у песничком захвату. У стиховима: *Све је ѿвоје/...../ѿлаѿион, елиоѿ, борхес/ и из ѿвоѿ рода: бећковић, данилов, албахари,/ ѿслужи се, шѿла мари.* (Нагодбе са собом), песник, као што се види антропонимским минускулним графостилемама, апелативизира антропониме дајући им ново семантичко пуњење универзалне, космичке вредности, остављајући човека још усамљенијим пред **висовима умносѿи:**

Зашиѿо су казали све,/ шѿо не осѿавише нешиѿо за мене/ који мре (Нагодбе са собом).

Из рецензије Михаила Шћепановића

koji jesam

СУЖАВАЊЕ ПРОСТОРА

Као утегнут ланцима, дишем половично.
Успоравам мисли, рефлексе и покрете.
У подне поспан. Разлога за будност и нема.
Исто би било и да сам слушао старце и богове.

Обдарен деликатношћу, као ретком болешћу,
на јаркој светлости се грчим, скупљам и склањам у сенку.
Стари моралисти су изумрли и нема никог
да уочи и похвали моје врлине.

Повлачим се, гасим једну по једну светиљку,
у полутами нестају ивице, пукотине и бодље.
Простор се сужава. Не отимам се, не ударам крилима.
Сабран и стишан, у себе понирем.

ДРУКЧИЈЕ

Овај дан би могао да започнеш бар мало друкчије.
Покушај да замислиш свет као верник или као
задрти оптимиста: видиш ли поља под белом радом
и маслачком, осећаш ли у свему присуство духа?

Призови светле слике у дебели песнички мрак:
снежне врхове планина, блистава огледала
река и језера. Воћњаци у цвету су ту,
под прозором. Испружи руку и узми.

Изађи из мрачне коморе, из свилене чауре,
рашири крила и полети, као брат твој лептир,
као сестра твоја птица. Отвори се, приближи и сједини!

Окрени леђа, покажи шипак, таштини!

САДАШЊОСТ

Дува ти у лице накострешена. Држи те на оку.
Изложен си, осветљен са свих страна. Ни сенке
своје немаш.

Бекство у прошлост или будућност не успева.
Опробани трикови више не пролазе!

Клањао си се Разуму, порицао Бога,
препуштао страстима.

Под чији скут, у коју рупу да утекнеш сад,
из овог трена што дави, мрви и усисава?

Мудри су говорили: Склони се или се поклони!

Ти си говорио: Бити или не бити!

Бог је ћутао. Бог ћути!

БУТАЊЕ И ГОВОР

Бог је рекао и ућутао. Планине ћуте,
океан ћути. Све што је велико и моћно ћути.
Жабе крекећу, поточић хучи, човек говори.
Све што је мало и слабо из све снаге се оглашава.

Птиче гладно у гнезду пишти,
залутало јагње блеји, дете плаче,
отпуштени с посла, испред зграде Владе,
по цео дан вичу.

Ево и ја, не издржах: муцам, мудрословим.

Хоћу да неко ме слуша. Умишљам да неком
нешто помажем, да нечије мале и велике
бриге растерујем.

БЛАГОСЛОВ

Благословене да су слабост и немоћ
јер од њих све настаје,
као што од малог настаје велико.

Слабост диже тегове, јача мишиће,
трчи поред реке, степеницама се
на десети спрат пење,
пише Нирвану и Можда спава.

Немоћ измишља моћне машине
и моћне речи које кроз сфере пролазе,
и Створитеља изненаде.

И ја до малопре као проштац лежах,
руку скрштених, немоћи препуштен,
ни мали прст ножни да померим!

Сад снагом неком надошлом желим
да се преобразим – придижем се, устајем,
из коже излазим.

ОПОМЕНА

Можда сам могао
али ништа нисам учинио.
Ни за себе ни за друге.
Прође дан упразно.
Не оставих ни отисак
стопала, ни црту, ни резу.
Нити посадох, нити обрах.

Само уздисање.

Уморих се од празнине, од дугих
минута.

И јуче је било тако. И сутра ће.
Грех чиним велики.

Зори се не радујем, птицу не слушам,
цвет не заливам.

У камен се претварам.

У СЕБИ ПОДЕЉЕНИ

Колико збрке у сваком од нас.
Колико мука до праве одлуке.
У себи смо подељени, више је
нејасних лица у нама. Право
дуго не препознамо. Обично онда
кад је већ касно. Да горчина
буде већа. И правдамо се да нисмо
знали или да се друкчије није могло.
Тако одемо умирени,
сами себи опростивши.

ПРИЗНАЊЕ

трудим се да не покажем
своје шећерно лице
са кога сипи светлост
и круне се латице

песник се свог посла
увек помало стиди
прекорева себе и куди

и није то због урока
то је нешто много битније:
у тужном свету овом
срећа из пристојности
мора да се крије

СРБИЈА

Умом Србију *нећеш схваћити*.¹
Ни лицем к лицу, ни издалека,
увек ће ти нејасна бити,
мутна, загонетна те чека.

Можеш да кренеш низ улицу,
или низ сокак кривудава,
на игралиште, на пијацу бувљу,
одговор нећеш добити прави.

А и шта има ту да се схвата,
да поносна је, неразумно смела,
да се у коло радо хвата,
ни сасвим црна, ни сасвим бела.

И у њој, као и околo свуда,
мало је праведних и много хуља,
никад јој није фалило луда,
и на путевима блата и муља.

О прелепе њене су горе,
и брда – зелени таласи.
На њима згрбљени старци таворе,
и везан пас се тужно огласи.

И теку реке њене бисерне
кроз пушта поља и дубраве,

¹ „Умом Русију нећеш схватити“. Први стих познате песме Фјодора Тјутчева.

а руке старих мајки из рерне
не ваде хлебове мирисаве.

Достојна она је славе и хвале,
ал док је гледаш туга те свлада,
рђају празне фабричке хале,
суше се шпалири винограда.

О, Србијо међу шљивама,²
волим те такву каква јеси,
у узловима и кривинама,
и иже јеси на небеси.

² Стих из песме Оскара Давича.

БИТИ

бити миран, трезвен и ведар,
као стотину седобрадих стараца,
који су прошли сито и решето
који су сишли с екрана, фотографија,
икона и фресака, који су прешли
Алпе, Рубикон, Марну, Ситницу,
Проклетије и Неретву, и сели
на диванхану, или на клупу у парку,
или у башту хотела „Москва“,
да угреју кости на првом априлском
сунцу и да, позивајући се на Хегела
(све што је стварно – умно је:
све што је умно – стварно је)
планирају, хладне главе и сигурне
руке, у најкраћем року – дворски преврат,
блицкриг, истрагу леворуких
и кратковидих, или, зашто да не,
отмицу лепоте-девојке,
или стотуну лепота-девојака,
што се тек однедавно инкриминише,
процесуира и кажњава.

ИСКУПЉЕЊЕ

коначно осећам олакшање
јер ми се чини да се помало
искупљујем за све оне дане
који су прошли не само
неиспуњени већ и непримећени
као да се нису никад ни рађали
и двадесет четири сата
сваке секунде нешто очекивали
и умрли су у нулти сат
у мрклом мраку у страшној тишини
а дошли су у сјају и цвркуту
и као деца ми притрчали
и у очи ме гледајући за рубове одеће
вукли да ме подсети да су ту
и да и ја треба да изађем
напоље

Белешка о писцу

Новица Јањушевић рођен је 1944. године у Селцу код Пљеваља. Завршио је гимназију у Пљевљима и Филолошки факултет у Београду. Пише поезију и преводи с руског. Песме и преводе објављивао је у свим значајнијим књижевним листовима и часописима. Објављене збирке песама: *Без заклона*, *Голим оком*, *Приближно овако (Веровајно тачно)*. Објављене књиге превода: Алексеј Слаповски – *Анишайсург*, Владимир Козлов – *Плацкарџи*, Борис Соколов – *Непознати Досијојевски*. Живи у Београду.

Садржај

<i>Извод из рецензије</i>	5
---------------------------------	---

који јесам

Сужавање простора	9
Друкчије	10
Садашњост	11
Ђутање и говор	12
Благослов	13
Опомена	14
У себи подељени	15
Признање	16
Србија	17
Бити	19
Искуљење	20

иїрице

Пад	23
Расуло	24
Планета – бара	26
Људски род	28
До звезда	29
Социјализам (<i>елеїја</i>)	30
Але (<i>їамфлеї</i>)	31
Леле-пустош	32
Зашто си ти забринут	34
Чорба од јуче	35
Спаситељ	37
Час новије историје	38
Изађи, море!	39
Дупли портрет	40

будимо истрјани (ни дана без реїка)

Познанику	45
063–064	47

Још једно јутро	48
О прихватаљивости света	49
Општа и болна места.....	51
Време	52
Тренуци слабости.....	53
Сањарење	54
Мојој држави	55
<i>алиџерације (1-7)</i>	57
<i>џредсџаве и знања (1-4)</i>	67
<i>свесџ и савесџ (џохвале и џридике)</i>	73
Трактор	75
Дан који обећава.....	76
Викни: - Ба!.....	78
Мир теби!	79
Добро изгледаш.....	81
Обичан дан	83
Мере опреза	85
Школска приредба	86
Вала ми је доста!	88
Гутање жаба.....	90
Мушице	91
Руска тема	92
Мало ђаволаст	93
Придика у поноћ	95
Хомер из Савамале	96
Трагична кривица.....	98
Реплика	100
Распеће.....	101
У реду	102
Нагодбе са собом	103
<i>Белешка о џисцу</i>	111

Библиотека

Знакови

Новица Јањушевић

КОЈИ ЈЕСАМ

Рецензенти

Проф. др Миролуб Јоковић

Доц. др Михаило Шћепановић

Петар Пајић, књижевник

Издавач

НК Јасен, Дечанска 12/II,

Београд

Тел. 011 328 63 39; 064 124 26 26

jasenbook@gmail.com, www.ikjasen.com

За издавача

Војо Станишић

Корице

Мирко Тољић

Припрема за штампу

Иван Јовановић

Штампа

Дијамантпринт, Београд

Тираж

500

Copyright © НК Јасен

Copyright © Новица Јањушевић

СРР – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

ЈАЊУШЕВИЋ, Новица, 1944-

Који јесам / Новица Јањушевић. – Београд : Јасен, 2012
(Београд : Дијамантпринт). – 111 стр. ; 21 см.
– (Библиотека Знакови / [Јасен, Београд])

Тираж 500. – Белешка о писцу: стр. 111.

ISBN 978-86-85337-93-2

COBISS.SR-ID 193636108

JACEH

www.ikjasen.com

ISBN 978-86-85337-93-2

9 788685 337932 >